



**Koninklijke
Binnenvaart
Nederland**

**COMPLIANCEREGELING
MEDEDINGING**

7 april 2022

©Copyright Koninklijke Binnenvaart Nederland

COMPLIANCEREGELING MEDEDINGING KBN

1. Doel en werkingssfeer

Deze Compliance-regeling Mededinging voor Koninklijke Binnenvaart Nederland (hierna: Compliance-regeling Mededinging KBN) past in het streven van Koninklijke Binnenvaart Nederland (KBN) naar een binnenvaartsector en brancheorganisatie die vrij is van ongeoorloofde beperkingen van de mededinging. Het doel van deze regeling is tweeledig:

1. bewustwording van het bestuur, de directie, de medewerkers en de bij KBN aangesloten ondernemingen van regelgeving op het gebied van Nederlands en Europees mededingingsrecht; en
2. bevordering van de strikte naleving van de geldende mededingingsregels.

In de Compliance-regeling Mededinging KBN wordt een toelichting op de relevante mededingingswetgeving gegeven, toegespitst op de brancheorganisatie en de daarbij aangesloten ondernemingen. De Compliance-regeling Mededinging KBN biedt waarborgen voor een brancheorganisatie-breed bewustzijn van de mededingingsrechtelijke regels en stelt zoveel mogelijk zeker dat deze regels in concrete situaties worden nageleefd.

De Compliance-regeling Mededinging KBN is enerzijds een instrument ter voorkoming van inbreuken op het mededingingsrecht. Anderzijds voorziet de Compliance-regeling Mededinging KBN in actieve signalering en besluitvorming omtrent beëindiging van een inbreuk in het geval dat desondanks een inbreuk op de mededingingsregels blijkt te zijn gemaakt.

2. Aangewezen doelgroep

De Compliance-regeling Mededinging KBN richt zich in het bijzonder op: het bestuur, de directie, de medewerkers en andere personen die deelnemen aan besturen, commissies en andere gremia van KBN en haar leden (de aangewezen doelgroep). Deze doelgroep kan gezien de aard van de genoemde functies en structuren eerder in aanraking met het mededingingsrecht komen. De aanwijzing van deze doelgroep laat echter onverlet dat op eenieder de verplichting rust zich aan de mededingingsregelgeving te houden.

3. Mededingingsrecht – kartelverbod

Zowel de Nederlandse als Europese mededingingsregels verbieden overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen, die tot doel of tot gevolg hebben dat de mededinging op de markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst. Dit zogeheten kartelverbod wordt door mededingingsautoriteiten ruim uitgelegd en nauwlettend in de gaten gehouden. De nationale

en Europese mededingingsautoriteiten houden toezicht op vrije concurrentie en dit toezicht strekt zich specifiek ook uit tot de binnenvaartsector.

3.1 Onderneming

Het begrip onderneming omvat iedere eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht de rechtsvorm of wijze van financiering en omvat ook natuurlijke personen die economische activiteiten uitoefenen. Als uitgangspunt geldt dat het leveren van goederen of diensten tegen een zekere vergoeding te gelden heeft als economische activiteit.

De leden van KBN kwalificeren als ondernemingen en KBN kwalificeert als ondernemersvereniging in de zin van het mededingingsrecht

3.2 Overeenkomst

Van een overeenkomst in de zin van het kartelverbod is sprake wanneer de betrokken ondernemingen de gemeenschappelijke wil te kennen hebben gegeven zich op een bepaalde manier in de markt te gedragen. Het bestaan van een overeenkomst kan uitdrukkelijk of impliciet uit het gedrag van de ondernemingen blijken. Bovendien geldt er geen vormvereiste voor een overeenkomst: deze kan zowel mondeling of schriftelijk zijn.

De aard van de overeenkomst omvat het gebied en het doel van de samenwerking, de concurrentieverhouding tussen partijen en de mate waarin zij hun activiteiten bundelen. De aard van de overeenkomst is belangrijk omdat de onderwerpen die direct invloed hebben op bijzonder belangrijke concurrentiefactoren – met name de prijs en de hoeveelheden – snel de concurrentie merkbaar beperken.

Schriftelijke en/of mondelinge afspraken tussen de leden van KBN kwalificeren als overeenkomst in de zin van het mededingingsrecht

3.3 Onderling afgestemde feitelijke gedraging

Onder het kartelverbod valt ook een vorm van coördinatie tussen ondernemingen die, zonder dat het tot een overeenkomst komt, de risico's van de onderlinge concurrentie welbewust vervangen door een feitelijke samenwerking of afstemming.

Direct contact tussen leden van KBN over concurrentiegevoelige onderwerpen kan leiden tot een onderling afgestemde feitelijke gedraging

3.4 Besluiten van een ondernemersvereniging

Besluiten van een ondernemersvereniging ofwel brancheorganisatie omvatten onder andere:

1. juridisch bindende beslissingen;
2. beslissingen die, hoewel niet juridisch bindend, wel door de betrokkenen worden gevolgd;
3. niet-bindende beslissingen die de getrouwe uitdrukking vormen van de wil van de vereniging om het gedrag van haar leden op de betrokken markt te coördineren;
4. vrijblijvende aanbevelingen waardoor de ondernemersvereniging of de leden, handelingen verrichten die ertoe strekken om of ten gevolge hebben de mededinging te beperken, vervalsen of verhinderen.

Voor de aanwezigheid van de wil van de brancheorganisatie om het gedrag van haar leden op de betrokken markt te coördineren is in ieder geval vereist dat het advies bij de leden kenbaar is gemaakt of bekend is. Het is niet doorslaggevend in hoeverre de leden de adviezen daadwerkelijk hebben opgevolgd.

Besluiten van KBN kwalificeren als besluiten van een ondernemersvereniging in de zin van het mededingingsrecht.

3.5 Mededingingsbeperkend doel of effect

Het absolute uitgangspunt van KBN en haar leden dient te zijn dat iedere ondernemer zelfstandig zijn commerciële strategische beleid en prijzen dient vast te stellen, zonder invloed van derden en zonder het voorgenomen marktgedrag met concurrenten af te stemmen. Prijsafspraken tussen concurrenten in welke vorm dan ook strekken ertoe de mededinging te beperken. Hetzelfde geldt voor productiequota, afspraken over vestiging investeringen, de geografische verdeling van markten, op welke wijze dan ook, opdrachtgevers, en klanten en andere aanbestedingsafspraken met een concurrentiebeperkend doel. Evenzeer verboden zijn afspraken die gemeenschappelijke leveringsweigeringen van dienstverlening (boycotten) beogen. Om de strekking van een mededingingsbeperking te bepalen is de bedoeling van partijen niet beslissend.

4. Risico's

Overtredingen van het kartelverbod worden door mededingingsautoriteiten nauwlettend in de gaten gehouden. Mededingingsautoriteiten kunnen een onderzoek starten als zij vermoeden dat er sprake is van een overtreding van het kartelverbod, op basis van eigen onderzoek, (anonieme) tipgevers of clementieverzoeken van ondernemingen die schoon schip willen maken. Een onderzoek van de mededingingsautoriteiten kan verstrekkende gevolgen hebben voor de betrokken ondernemingen of ondernemersvereniging. De mededingingsautoriteiten kunnen onaangekondigde bedrijfsbezoeken bij ondernemingen en ondernemersverenigingen uitvoeren, waarbij zij inzage vorderen in de complete administratie, bedrijfsgegevens en e-mail accounts.

De gevolgen van een overtreding van het kartelverbod mogen geenszins worden onderschat. Ondernemingen en ondernemersverenigingen kunnen onder andere geconfronteerd worden met:

1. hoge administratieve boetes (boetes kunnen oplopen tot 10% van de jaaromzet van de onderneming of zelfs tot 10% van de gezamenlijke omzet van de leden van een brancheorganisatie);
2. persoonlijke boetes voor bestuurders en leidinggevenden voor feitelijk leidinggevenden (tot EUR 450.000);
3. schadeclaims door gedupeerden;
4. publicitaire reputatieschade (zowel zakelijk als persoonlijk);
5. nietigheid van afspraken en overeenkomsten.

In het geval dat KBN en de bij haar als lid aangesloten onderneming(en) zouden deelnemen aan dezelfde inbreuk, kan deze inbreuk zowel worden toegerekend aan KBN als aan haar leden.

5. Rol van het KBN als brancheorganisatie

In beginsel staan mededingingsautoriteiten positief tegenover samenwerking tussen ondernemingen, mits de ondernemingen daardoor in staat zijn efficiënter te werken, meer te innoveren en vooral beter met elkaar te concurreren. Verenigingen zoals KBN kunnen bij verschillende vormen van samenwerking een nuttige rol vervullen en activiteiten uitvoeren waartoe individuele ondernemingen zelfstandig niet in staat zijn.

Hierbij kan gedacht worden aan belangenbehartiging, het geven van voorlichting, het fungeren als aanspreekpunt voor de sector, maar ook aan het gemeenschappelijk uitvoeren van onderzoek naar factoren en omstandigheden die in algemene zin van invloed zijn op ondernemingen binnen de sector en het bevorderen van de kwaliteit van het aanbod van goederen en diensten. Ook de uitwisseling van bepaalde soorten van informatie tussen ondernemingen via KBN kan mededinging bevorderend zijn, bijvoorbeeld het volgen van algemene marktontwikkelingen of ontwikkelingen van nieuwe technologieën. Dergelijke ondersteuning door een brancheorganisatie is toegestaan, zolang hiermee de mededinging niet direct of indirect negatief beïnvloed wordt. Onzekerheid over het commerciële en strategische beleid van de concurrent is een belangrijke prikkel om te innoveren en de bedrijfsvoering efficiënter in te richten. KBN omarmt haar rol hierin.

Op besluiten van KBN is het kartelverbod ook van toepassing. Het maakt daarbij niet uit of het om een formeel besluit gaat of slechts om een aanbeveling waarvan KBN aangeeft dat het aan haar

leden is om te bepalen wat zij met de aanbeveling doen. Ook voor brancheorganisaties is slechts van belang of zij handelingen verrichten die ertoe strekken de mededinging te verhinderen, beperken of vervalsen. Als gevolg hiervan zijn adviezen en aanbevelingen van brancheorganisaties die betrekking hebben op (onderdelen van) prijzen en tarieven, met inbegrip van kortingen en toeslagen, naar hun aard mededingingsbeperkend en vallen derhalve onder het kartelverbod.

KBN zal juist wel een actieve dan wel faciliterende rol kunnen spelen in het ter beschikking stellen van objectieve, geaggregeerde informatie en inlichtingen die het voor de bij haar aangesloten leden eenvoudiger maken hun eigen kostprijstructuur te berekenen en zelfstandig de verkoopprijzen vast te stellen. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van calculatieschema's of kostenramingen, waaruit slechts duidelijk wordt welke posten van belang zijn bij het berekenen van prijzen en kostenramingen, waarbij alle vrijheid overblijft voor de ondernemer om zelf zijn commerciële beleid en prijzen vast te stellen en de normale onzekerheid in de markt waarborgen.

6. Reputatie

Voor KBN als brancheorganisatie voor de binnenvaart is een goede reputatie van belang. De rechtsvoorganger van KBN, het CBRB is in het verleden verschillende malen met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) in (preventief) overleg getreden over ontwikkelingen in de binnenvaartsector. KBN wenst haar goede reputatie, alsmede de goede reputatie van haar leden en de goede verstandhouding met de NMa en de Autoriteit Consument & Markt (ACM) te behouden en – zo mogelijk – te verbeteren. Enige inbreuk op het mededingingsrecht kan onder andere leiden tot (publicitaire) reputatieschade, zowel voor KBN als voor haar leden. KBN streeft ernaar haar activiteiten ten behoeve van en samen met haar leden te ontplooien op een wijze die zichtbaar in overeenstemming is met het mededingingsrecht. Deze Complianteregeling Mededinging KBN zal KBN alsook haar leden hierbij ondersteunen.

7. Integriteit

Integriteit en vertrouwen zijn onmisbare waarden voor het goed functioneren van de binnenvaartsector. Eenieder die met deze voor de Nederlandse economie zeer belangrijke bedrijfstak te maken heeft, moet er zeker van kunnen zijn dat de sector in alle opzichten integer opereert en te vertrouwen is. Naleving van deze Complianteregeling Mededinging KBN dient mede de integriteit en daarmee het vertrouwen in de binnenvaartsector te waarborgen. KBN zal zich er ten eerste voor inspannen dat deze Complianteregeling Mededinging KBN nageleefd wordt. Zij hecht er vanuit het oogpunt van integriteit dan ook veel waarde aan dat de doelgroep van deze Complianteregeling Mededinging KBN zich zal gedragen met inachtneming van de geldende mededingingsregels.

8. Compliance verplichting

Het uitgangspunt van de mededingingsregels en daarmee ook van deze Compliance-regeling Mededinging KBN is dat iedere ondernemer zijn commerciële beleid en prijzen zelfstandig behoort te bepalen zonder het voorgenomen marktgedrag af te stemmen met zijn concurrenten. De rol van KBN is om de onderlinge concurrentie tussen de aangesloten ondernemingen op geen enkele manier te beperken.

In het kader van deze Compliance-regeling Mededinging KBN betekent dit dat KBN en haar leden zich verplichten zich te onthouden van de volgende gedragingen en samenwerkingsvormen:

- a) adviezen, aanbevelingen en onderlinge afspraken over (onderdelen van) prijzen en tarieven (met inbegrip van kortingen en toeslagen), (vervoer)voorwaarden (voor zover relevant voor de onderlinge concurrentie van de leden), minimaal benodigde marges, bedrijfskosten en kostprijberekeningen;
- b) adviezen, aanbevelingen en afspraken over extrapolaties naar de toekomst ten aanzien van onvoorspelbare ontwikkelingen en investeringen;
- c) (onderlinge) verdeling van markten, opdrachtgevers en ontvangers;
- d) het uitwisselen van (concurrentiegevoelige) informatie over marktdeelnemers en marktaangelegenheden in de breedste zin des woords, waardoor de normale onzekerheid in de markt over voorgenomen marktgedrag van marktdeelnemers wordt uitgeschakeld;
- e) het uitwisselen van (strategische) informatie die niet voor marktdeelnemers algemeen toegankelijk is, of die tot individuele situaties of individuele ondernemingen herleidbaar is;
- f) het organiseren van, deelnemen aan of niet-openlijk distantiëren van overeenkomsten en gedragingen die in strijd zijn met de mededingingsregels;
- g) het doen van uitlatingen, zowel in woord als geschrift, waardoor de indruk kan worden gewekt dat KBN of de bij haar aangesloten ondernemingen betrokken zijn bij bovengenoemde gedragingen.

KBN en de bij haar aangesloten ondernemingen zullen voor bijeenkomsten van bestuur, directie, commissies en werkgroepen van KBN een agenda opstellen in overeenstemming met de Compliance-regeling Mededinging KBN en met inachtneming van het hiervoor onder a) – g) bedoelde. Deze agenda zal strikt worden gevolgd. Bij het vermoeden van mededingingsbeperkend gedrag zijn KBN, haar vertegenwoordigers en de bij haar aangesloten ondernemingen verplicht zich hier openlijk van te distantiëren en het gedrag te (doen) staken en gestaakt te houden.

Uiteindelijk is iedere persoon uit de aangewezen doelgroep op wie deze Compliance-regeling Mededinging KBN van toepassing is zelf verantwoordelijk voor het respecteren van het mededingingsrecht. Overtreding, of nalaten tot ingrijpen bij een overtreding, van de Compliance-regeling Mededinging KBN door enige persoon uit de aangewezen doelgroep kan leiden tot sancties met betrekking tot het lidmaatschap van KBN. Eveneens kunnen sancties worden verbonden indien enige persoon uit de aangewezen doelgroep heeft nagelaten een einde te maken aan een overtreding waarvan hij op de hoogte is of redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn.

9. Directie KBN

De directie van KBN heeft tot taak om de effectiviteit van de Compliance-regeling Mededinging KBN te bevorderen door toe te zien op implementatie, naleving en actualisering van deze regeling.

10. Inwerkingtreding en geldigheid

Deze Compliance-regeling Mededinging KBN treedt in werking per 7 april 2022 en is vastgesteld door de directie van KBN. Periodieke aanpassingen aan de Compliance-regeling Mededinging KBN zullen aan eenieder uit de aangewezen doelgroep worden gecommuniceerd en zijn vanaf de dag na die bekendmaking automatisch van kracht.